

پیش به سوی همگرایی

سال ۱۳۹۸ یکی از نقاط عطف تاریخ گزارشگری مالی در ایران است. در این سال، نهاد استانداردگذار (سازمان حسابرسی) با تجدید نظر استانداردهای حسابداری شماره ۱ "ارائه‌ی صورت‌های مالی"، شماره ۲ "صورت جریان‌های نقدی"، و شماره ۳۴ "رویه‌های حسابداری، تغییر در برآوردها و اشتباهات" (هر سه لازم‌الاجراء از یکم فروردین ۱۳۹۸)، و تصویب استانداردهای حسابداری شماره ۳۵ "مالیات بر درآمد" (لازم‌الاجراء از یکم فروردین ۱۳۹۹)، شماره ۳۶ "ابزارهای مالی: ارائه"، و شماره ۳۷ "ابزارهای مالی: افشاء" (هر دو لازم‌الاجراء از یکم فروردین ۱۳۹۸) گام بلندی را در راستای همگرایی استانداردهای حسابداری ایران با استانداردهای بین‌المللی برداشت. با رعایت این استانداردهای جدید، شکل و بخش قابل توجهی از محتوای صورت‌های مالی واحدهای گزارشگر ایران منطبق با گزارشگری مالی واحدهای گزارشگر در سطح بین‌المللی خواهند شد. از این حیث، تحول مثبتی در نظام گزارشگری مالی بخش خصوصی کشور محقق خواهد شد.

مطابق بند ۹ استاندارد حسابداری شماره ۱ "ارائه‌ی صورت‌های مالی" (تجدیدنظرشده‌ی ۱۳۹۸) مجموعه‌ی کامل صورت‌های مالی با مقاصد عمومی که واحدهای تجاری باید طبق استانداردهای حسابداری ایران تهیه کنند عبارتند از:

- الف. صورت وضعیت مالی به تاریخ پایان دوره؛
- ب. صورت سود و زیان برای دوره؛
- پ. صورت سود و زیان جامع برای دوره؛
- ت. صورت تغییرات در حقوق مالکانه برای دوره؛
- ث. صورت جریان‌های نقدی برای دوره؛
- ج. یادداشت‌های توضیحی، شامل اهم رویه‌های حسابداری و سایر اطلاعات توضیحی؛
- چ. اطلاعات مقایسه‌ای دوره‌ی قبل؛
- ح. صورت وضعیت مالی به تاریخ ابتدای دوره‌ی قبل، چنان‌چه واحد تجاری یک رویه‌ی حسابداری را با تسری به گذشته به کار گیرد یا ارقام صورت‌های مالی را با تسری به گذشته تجدید ارائه کند، یا ارقام صورت‌های مالی را تجدیدطبقه‌بندی کند.

محسن قاسمی

در راستای پیاده‌سازی این استانداردها، سازمان بورس اوراق بهادار نیز به منظور بهبود افشای اطلاعات در صورت‌های مالی شرکت‌های ثبت شده نزد این سازمان با همکاری کمیته‌ی فنی سازمان حسابرسی و برخی از اعضای جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران نسبت به بازنگری صورت‌های مالی نمونه‌ی این سازمان اقدام کرده است. صورت‌های مالی نمونه‌ی بازنگری شده طبق استانداردهای جدید حسابداری ایران در قالب نشریات جداگانه (به تفکیک نوع فعالیت واحد تجاری) از سوی این سازمان منتشر شده و نسخه‌ی الکترونیکی آن بر روی وبگاه آن در دسترس علاقه‌مندان است (www.seo.ir). صفحه‌ی نخست، بخش‌های درون‌سازمانی، معاونت نظارت بر بورس‌ها و ناشران، مدیریت نظارت بر ناشران، اداره‌ی نظارت بر حسابرسان معتمد و گزارشگری مالی، فایل‌ها و فرم‌ها، ضوابط گزارشگری مالی و صورت‌های مالی نمونه). با توجه به تغییرات عمده‌ی شکلی و محتوایی صورت‌های مالی طبق استانداردهای جدید، و همچنین الزام به تهیه‌ی "صورت تغییرات در حقوق مالکانه" که تهیه‌ی آن پیش از این توسط حسابداران واحدهای تجاری کشور سابقه نداشته است، ملاحظه و مطالعه‌ی دقیق صورت‌های مالی نمونه‌ی سازمان بورس اوراق بهادار حتی برای سایر واحدهای تجاری نیز سودمند خواهد بود.

در نشریه‌ی "صورت‌های مالی نمونه - مبتنی بر استانداردهای حسابداری ایران" (سازمان بورس و اوراق بهادار، مرداد ۱۳۹۸) توجه استفاده‌کنندگان به نکات با اهمیتی جلب شده است. طبق بند ۸ این نکات، خلاصه‌ی مهم‌ترین تغییرات نسبت به نسخه‌ی قبلی صورت‌های مالی نمونه‌ی ابلاغ شده در تاریخ ۲۵ اسفند ۱۳۹۴ به شرح زیر اعلام شده است:

■ ارائه‌ی صورت سود و زیان و صورت سود و زیان جامع به عنوان نخستین صورت‌های مالی و قبل از صورت وضعیت مالی و حذف "گردش حساب سود (زیان) انباشته" و اضافه شدن "صورت تغییرات در حقوق مالکانه" (الزام به ذکر است، در استانداردهای حسابداری رهنمود الزام‌آوری

بازگشت هم‌بزه سوی اوست

در روزهای پایانی بهمن ۱۳۹۸ زنده‌یاد توران اکوان همکار پیشین مجله‌ی حسابداری و مدیر اجرایی ارزشمند مجله‌ی حسابداری در اثر سانحه‌ی رانندگی درگذشت.

شورای عالی، دبیرکل، و کارکنان انجمن حسابداران خبره‌ی ایران و مجله‌ی حسابداری ضایعه‌ی درگذشت این بانوی پرتلاش، مدیر، حرفه‌ای، و علاقه‌مند نشریات حرفه‌ای حسابداری ایران را به بستگان و بازماندگان، و همکاران آن زنده‌یاد تسلیت می‌گویند، و برای آن زنده‌یاد آرامش ابدی و آمرزش الهی آرزومندند.

برای ترتیب ارائه‌ی صورت‌های مالی تصریح نشده است.]

■ ارائه‌ی "صورت جریان‌های نقدی" در سه طبقه‌ی فعالیت‌های عملیاتی، سرمایه‌گذاری و تامین مالی [پیش از این، این صورت مالی با عنوان "صورت جریان وجود نقد" در پنج طبقه ارائه می‌شد.]

■ تغییر عنوان "ترازنامه" به "صورت وضعیت مالی" و برخی از سرفصل‌های آن و ارائه‌ی آن به صورت گزارشی و به ترتیب دارایی‌های غیر جاری، دارایی‌های جاری، حقوق مالکانه، بدهی‌های غیر جاری و بدهی‌های جاری [الزام به ذکر است، در استانداردهای حسابداری رهنمود الزام‌آوری برای ترتیب ارائه‌ی دارایی‌ها و بدهی‌ها در صورت وضعیت مالی تصریح نشده است.]

■ اضافه شدن افشای "مدیریت سرمایه و ریسک‌ها" و "قضاوت‌های مدیریت در فرآیند به‌کارگیری رویه‌های حسابداری و برآوردها" در یادداشت‌های توضیحی

■ ارائه‌ی صورت وضعیت مالی به تاریخ ابتدای دوره‌ی قبل (در سه ستون)، در صورتی که شرکت (۱) یک رویه‌ی حسابداری جدید را با تسری به گذشته به‌کار گیرد، (۲) اقلامی از صورت‌های مالی را با تسری به گذشته تجدید رایه کند یا (۳) اقلامی در صورت‌های مالی را تجدید طبقه‌بندی کند و این موارد اثر بااهمیتی بر اطلاعات مندرج در صورت وضعیت مالی در ابتدای دوره‌ی قبل داشته باشد.

انجمن حسابداران خبره‌ی ایران در راستای ایفای اهداف خود، از جمله، فراهم کردن امکانات آموزشی لازم برای ارتقای سطح دانش افراد حرفه و برگزاری دوره‌های آموزشی و سمینارها (بند ۳ اساسنامه)، از تابستان ۱۳۹۸ تا کنون از طریق بازوی آموزشی خود، "مرکز آموزش حسابداران خبره (PACT)"، در قالب برگزاری همایش‌ها و دوره‌های آموزشی متعدد - در محل PACT یا در محل شرکت‌ها و سازمان‌های مختلف - با تمام توان نسبت به آموزش تغییرات این استانداردها به حسابداران، مدیران مالی، حسابرسان، دانشجویان و سایر ذینفعان اقدام کرده است. همچنین، به منظور فراهم کردن شرایط لازم برای استفاده‌ی علاقه‌مندان سرتاسر کشور از این همایش‌ها و دوره‌های آموزشی، چندین نوبت وبینار (همایش بر بستر وب) و دوره‌ی آموزشی غیرحضوری (آنلاین) نیز با همین موضوع برگزار شده است، که با توجه به استقبال علاقه‌مندان از برگزاری این دوره‌های آموزشی غیرحضوری (آنلاین) و وبینارها برگزاری آن‌ها همچنان تداوم خواهد داشت. در همین راستا، در این شماره‌ی مجله‌ی حسابداری نیز به همین منظور در قالب پنج مقاله با موضوعات ارائه‌ی صورت‌های مالی، صورت جریان‌های نقدی، گزارشگری مالی میان‌دوره‌ای، مالیات بر درآمد، و ارائه و افشای ابزارهای مالی طبق استانداردهای جدید حسابداری ایران به قلم دانیال محبوب، مزدک کاظم‌زاده، محمود آل حبیب، حمید خادم، و سید محمد باقرآبادی، به بررسی و تشریح تغییرات و الزامات این استانداردها پرداخته شده است. امید است، با تداوم و گسترش این مجموعه اقدامات آموزشی از سوی همه‌ی نهادهای حرفه‌ای کشور گامی موثر در راستای همگرایی نظام گزارشگری مالی ایران با استانداردهای بین‌المللی برداشته شود.